

Szerkesztőség:

Fő-utca 30. szám.

Ide intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentelen küldemény nem fogadtatik el.

Kézirat vissza nem adatik.

SOMOGYI ELLENŐR

KÖZÉRDEKŰ és TÁRSADALMI LAP.

MEGJELEN MINDEN HÉTEN EGYSZER, SZERDÁN.

Szerkesztő: Németh Zoltán.

Kiadóhivatal:

Kaposvárott „Berzsenyi Dániel könyvnyomda,” hová az előfizetési, hirdetési s egyéb pénzek, úgy a felszólalások intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 korona.
Fél évre 3 korona
¼ évre . . . 1 korona 50. fillér

Nyilttér pettsora: 20 fillér

Iskoláink.

Nem hisszük, hogy Magyarországon van még egy város, mely anyagi erejéhez, népességéhez képest annyit áldozna az iskolákra, mint a mi kis városunk.

Hiában beszélnek itt kupaktanács bölcseégekről, maradiságról s egyéb megszkott piaci dolgokról; a számok határozottan és világosan és megczáfolatlanul beszélnek.

Tessék összehasonlításokat tenni más városok költségelirányzataival s majd meglátjuk, hogy Kaposvár fölényben van azok felett.

Kaposvár évi költségelirányzata az összes adminisztrációra (természetesen a város közterhei utáni kamatok itt számításba nem vehetők) nem tesz ki egészben és kerek számban negyvenezer forintot; ebben benne van a közigazgatás, rendőrség, árvaszék, községbiráskodás, adóügy stb.

Ebből az összegből a város által fenntartott iskolákra kerek számban tizenötezer forint megy fel; az egész évi budgetnek tehát sokkal több, mint egy harmadrésze az iskolák fenntartására van adva.

Ez az arány bizonynyal nincs meg Debreczenben, Szegeden, Kanizsán, sőt akárhol és Budapesten sem.

És mint értesülünk legközelebb a ciglinél már új iskola felállítását határozta el az iskolaszék; közel kilátásban van az elvileg már elfogadott Donner-külvárosi iskola felállítása és bekövetkezik rövid időn egy teljesen megfelelő városi minta-óvoda létesítése, mely elvileg meg van ugyan szá-

vazva; de eddig csakis foltozások mellett megcsinálva.

De elgedhetlen lesz rövid időn az is, hogy a cigli iskola még tovább fejlesztésék, mert ott a cukorgyár és mocsoládi vasut es valószínűleg a pécsi utca rohamos népesedése folytán egy rendes hatosztályú népiskola felállítása mellözhetlen lesz.

A központi iskola különben is túltömött és ezen a bajon sem a zárdai leányiskolák, sem az izraelita felekezeti iskola nem képes segíteni: mert ezek is túltömöttek.

Készen lehetünk tehát rá, hogy mindezen új iskolák és óvoda szervezése és építése folytán költségvetésünk pár év alatt az iskolarovatban az összes adminisztráció költségeink 50%-kával fog szerepelni.

Hát jól van. Az iskola szükséges és erre fukarnak lenni nem szabad s folyton tapasztaljuk a város költségvetési tárgyalásánál, hogy a város atyái velünk egy értelemben vannak s eléggé bőkezűek.

Dicséretükre válik s reméljük, hogy az iskolák teljes rendezésére szükséges költségeket a legközelebbi időben is készséggel fogják megszavazni.

Hanem nem erről akarunk szólni.

A kérdésnek egy másik része van és ez: iskoláink belvezetése és az oktatás eredménye.

Ezzel mi a város által hozott nagy áldozatokkal szemben: egyáltalán nem vagyunk megelégedve.

Ép azért itt is javaslatba hozzuk, hogy ezen a bajon valamiképen segítve legyen.

Meglehet, hogy a baj oka magával azzal eloszlik, ha az iskolák túltömöttsége szánálva lesz; sőt hajlandók vagyunk ma is elfogadni azt, hogy csakis ebben van alapos kifogásra okuk az illetőknek, kik az eredményért felelősek.

Ugy de, túltömött a zárda, a zsidóiskola sőt maholnap a polgári leányiskola is; mindamellett ezeknél le van küzdve a nehezség s az eredmény sokkal jobb és azon iskolákból kikerült növendék megállja helyét a magasabb intézetekben.

A mi iskoláinkból kikerült növendékek a gymnasiumban nem képesek a versenyt kiállani.

Nem hisszük, hogy általán a véletlen volna oka annak, hogy a mi iskoláinkba jutnak be s onnét kerülnek ki a természet-től gyengébb kapacitások.

Valami hibának kell másutt is lenni... vagy az ellenőrzésben, vagy egyik másik tanító felületességében.

Távol vagyunk attól, hogy személyekkel foglalkozunk s itt neveket hozunk fel és parallellát állítsunk a tanítók között.

Egyszerűen jeleztük e tényt és konstataljuk, hogy valami hiba okvetlenül fenforog. A többi nem a mi dolgunk.

Ott van azonban az iskola személyzetében az igazgatóság és tanítói testület maga. Nézzen körül és gyógygitsen.

Ott van az iskolaszék: ne csupán új iskolák és tanszékek felállítására adjon költségvetéseket; hanem nézzen bele a szellemi részbe is; majd meg találja a helyes utat és orvoslást.

T Á R C Z A.

Rippl-Rónai Józsi.

(Folytatás.)

Édesatyja, az öreg direktor bácsi egyik szobája falán, itt a cigli-iskolában függ néhány nagyobb vászna abból az időből. Az egyik egy részt mutat a régi kaposvári templom belsejéből. Hátsó zugában, ülő helyzetben a falhoz támaszkodva imádkozik egy hosszú ősz szakállú, vak koldus; az előtérben idős, szegény asszony, állva, nagy kendő borítja; jobbra s hátrább tőle, homályban egy fiatal menyecske, térdelő alakban, lehajtott fővel s szintén összetett kezekkel. Minden részében igaz e kép; igaz a templom homálya, igaz a keresetlenség, mellyel a piktör az áhitatot ráfestette mind a három alakra: ha sokáig nézzük, minket is elfog az áhitat.

Erről s két másik, ott levő képről, jelesül két korcsmai jelenetről, — amelyek pedig, mint tanulmányok, szintén megállják a kritikát, — kérdeztem a multkor a művészt: önmaga mikép vélekedik jelenleg?

— Semmik!

— És hát kárba veszett minden, amit Munkácsytól tanult?

Mosolyogva mondta: „Kárba épen nem veszett, mert megtanultam tőle: mit nem kell tudni.”

Amit nem kell tudni... És ilyenkor nem szomorodik el: ez az, amit egyéniségében oly nagyon tudok tisztelni. Mikor a maga szájából halom, hogy a müncheni akadémiát végezvén, évéig dolgozott az anyagiak és annak elsajátítása érdekében, ami a művészetet, mint valójában ilyen, jellemzi, sem miéért: azért, hogy utóbb is, egy majdnem világhírű mester oldalán, mint szükségessé tanuljon szükségtelet,

sőt — a saját mostani művészeti álláspontja értelmében — károsat; mikor felhoz beszélgetéseiben példákat erre vonatkozólag; rámutat igazán nagy, francia művészekre, akiket ilyenekül csak élemedett korukban ösmert el a társadalom, a kritika, sőt olyanokra, akik vén korukban tudták meg, hogy amit eddig tettek, haszontalan ha nem volt is, de nem volt „jó,” s akik újra kezdték elülről, s a babért utóbb mégis homlokukra fonták az emberek; mikor összevet fetészetet irodalommal, magyart franciával, általában művészetet tudománnyal, példáz, végigszalajtja az ember eszét egy Kant, egy más filozófus elméletein, életén: mikor kiveszi belőlük főleg azt, hogy előbb tudni kell, amit mások tudnak, csak aztán lehet újat, tudományban pozitív, művészetben jobb izlést teremteni; mikor ő is így mutatja be magát művészi pályáján: ilyenkor látom a lelkében a „nagy”-ot, amit a társadalom is vagy elismer majd ilyennek, vagy nem. — És ilyenkor, ha beszél teoriákról, beszél okosan, látom azt a nyugtalanító, azt a kifejezhetlen valamit a modorában, az egyéniségében, az érdekességét halom a beszédjében, melyben — magát nemcsak mint művészt, de mint embert is illetve — mindig érvényre jut a sajátos szubjektivitása: érzem

közelemben a poétai lelket, és látva műveit, magát a színek poétáját, és eszembe jut mindig, amit olvastam róla egy gyömörű méltatásban, s amit úgy mondja maga — többen is kifejeztek már előtte: „ime egy okos ember, aki meg fog bolondulni.”

Belső értelemben művészetének is a sajátosság a karakterisztikonja. A saját lelkéből dolgozik: értjük ezen, hogy, ami a szívében át jutott a fejébe, amit érzett és meggondolt, azt festi meg. Megfesti pedig rögtön, ha impressziója van róla.

Ezért írta maga is az „Élet” f. é. hetedik számában megjelent egy a „Honfoglalás” képről szóló kritikára adott kontra-kritikájában: „... te-

remtsen (a művész) a saját felfogása szerint komplett dolgokat, oly értelmes fakturával, hogy az teljesen jónak és legalább is korszerűnek tartassék.” Az „értelmes faktura” kifejezéssel szokta t. i. (ha nyelvészetileg nem is helyesen) a szív és elme együttműködését nevezni.

Abból, hogy maga is ily „értelmes fakturával” teremt meg műveit, természetesen következik, hogy ezek senki más műveinek nem lehetnek utánzatai; mert hiszen két egészen együgyű természetű emberi lélek, emberi szív és elme nem létezik ezen a világon. S innen van, amit Malonyai irt róla egyszer, hogy megösmerek a párisi művész-körökben aláírás nélkül is a képeit. És a mellett, hogy saját szerű észjárása és érzései kinyomata van mindig a képein, következik az is, hogy soha sem fest ő a világnak. Hahó! — mindenkor magának fest, mindig a magáét, a saját művészi felfogása szerint; de mindig a természettől nyervén inspirációt.

Képei azonban mégsem szolgál utánzatai a természetnek, soha sem lehet azokat ennek mellé-állítani, mert abból, amit látott s aminek megfestésére a saját szerű lelke inspirációt nyert, csak a lényegest adja a festményen; a részletekből semmit, vagy annyit csak, amennyi az egész harmóniáját nem zavarhatja. És ezzel mutatja meg egyszerűen, hogy nem a komplikációban rejlik a hatás; hogy a művészi izlés egyszerűségének bemutatásával többet érhet el a művész, mint ha komplikál.

Lám az a kis képe is, melyet egy kiváló francia költő megénekelt — úgy, amint a szép költeményt az olvasóm Szalay Fruzina költőnőnk fordításában talán ösmeri, — egészen egyszerű, látszólag igénytelen kis képecske, egy fiatal leányka mellképe, a bájos, őszinte kis arcon az igazi, mély fájdalom kifejezésével, amelyre már nincsen vigasztalás!... (Vége köv.)

— **A villamosvilágítás** syndikátusa már jó ideje megalakult, s a Siemensékkal kötött külön szerződés is alá van írva; a város felhívta a vállalkozót hogy terveit és költségvetését nyolcz nap alatt adja be végleges megállapítás végett. Erre a Siemens cég a z z a l f e l e l t, hogy háromheti halasztást kér. Igazán megfoghatatlan ez a dolog s kétségbe kell vonnunk, hogy a várossal szemben nem üzítik-e valamely tréfa. Mert ha már a Siemens az ahhozrő és ö n z e t l e n kaposvári pénzemberek-nél megbízottította magát; és miként halljuk az egyezzer magánlám p a m e n n y i s é g i s b ő v e n a l á v a n j e g y e z v e, sőt tényleg már be is van rendezve, tehát a cégnek a várossal kötött szerződés szerinti kötelezettségével minden feltétele és időpontja bekövetkezett — mért késlekedik tervei és költségvetésének előterjesztésével; sőt az építés tényleges érthetetlenek s ha a Siemensék és konzorciuma ezeket megengedhetőknek véli, talán a város is módot fog keresni arra, hogy komolyabb tényezőket keressen fel, hogy mielőbb legyen világítása. A dolog ezen stádiuma csakugyan sajtóságos feltevésekre szolgáltat okot s jól teszi a városi hatóság, ha ennek az ügynek radikális orvoslását veszi kezébe azáltal, hogy újabb pályázatot hirdet és nem hagy magával komédiát játszani. Tudomásunk van róla, hogy a Siemens-féle szerződést más egészen megbízható vállalatok nyomban átvenni és effektuálni hajlandók.

— **Asphalt.** A mult képviselőgyűlésen határozatba ment, hogy a belvárosban a járdák jövőre asfaltról legyenek kiépítve, egyidejűleg elfogadtattott a magyar asfalt-részvénytársaság azon ajánlata is, hogy a város némely közjárdáján a próba-asfaltirozást csinálja meg. Ez a munkálat annyiban igen jutányosnak ígérkezik, mivel az említett részvénytársaság a város járdáit a próbaasfaltirozással aképen építi meg, hogy öt évig ingyen tataroz és a lefizetés szinte öt év alatt és minden kamat nélkül történhetik. De kiköti magának azt, hogy a belváros többi járdáinak kiépítésére is ő kapja meg a jogot. ez ellen azonban felelősség adatott be; és pedig több okból s legfőképen, mert a magyar társaság ajánlata és egységi árai drágábbak a másik ajánlattevő „New whatel asphalt” társulatánál. De ezt leszavazták azért, mert nem magyar társulat. Közügyénél nem lehet patriotizmusokat gyakorolni. Különben azért is furesa ez a nagy patriotizmus, mert az asfaltosok ajánlatain kívül C z e m e n t b e t o n j á r d a i r a n t i s v o l t a j a n l a t a s p e d i g h e l y b e l i c z é g r é s z é r ő l. Ez az anyag pedig némelyek szerint nemcsak sokkal jobb és tartósabb, de tetemesen olcsóbb is az asfaltnál; amint már a város több helyén cemenet betonból készült járdánál szemmel láthatólag be is van bizonyítva!

A próba asfaltirozáshoz a magyar asfalt társaság már legközelebb hozzá is fog; ezzel azonban reméljük nincs kizárva az, hogy a további munkálatok iránt másként határoz a felsőbbiség.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A kaposvári kir. járásbírósnál megüresedett albirói állást az igazságügyi minister Szarka Lajos trvszéki jegyzővel töltötte be.

— **Új tanítónők.** A városi iskolaszék f. évi szept. hó 1-én tartott ülésén a Rajcsányi Mariska távozása folytán üresedésbe jött tanítónői állás, ugy a czigli-féle iskolánál szervezendő 3—4-ik osztály számára szükségelt új tanítói állás betöltése tárgyában intézkedés történt. Az elsőre Gy ö r k y V i l m a tanítónőt Szederkényről, a másodikra S z e n t e s n é szül. V r a n a I l l o n a asszonyt választották és illetve hívták meg.

— **Bortermésünk.** Napról-napra jobban látható, hogy szállóink betegek. Idei termésünk a tavaszon elég jó középszerűnek m u t a t k o z o t t. A forró nyár és még mindig tartó szárazság azonban nagy kárt tett. A fürtök elsültek, a szemek aprók és kevésbé levesek. Aligha tartunk bő és vig szüretet.

— **Műsor változás.** Ma szerdán a hirdett „Bübos pacsrta” helyett „Raphael” kerül színre.

— **Bevonulás.** Az Albrecht-bakák tartalékosai f. hó 1-én rukkoltak be husz napi fegyvergyakorlat végett Kaposvárra, innét azonban másnap Budapestre viszik őket külön katonai vonaton. A honvédek pedig Pécsre mennek a gyakorlatokra. Így tehát Kaposvár ismét kimarad mindenből.

— **A diákok** is berukkoltak szeptember hó 1-én s következő napjain; az iskolák megnépesültek s mindenütt megkezdik az előadásokat.

— **Ritka apa.** Kohn József csurgói lakos, kétfestő a hazának nem kevesebb mint 6 katonát adott. A dologban az a legérdekesebb, hogy a 6 fu mindegyike a hadsereg különböző brancsában szolgálja a hazát. Került a derék fiukból orvos, baka, huszár, tüzér, utász, honvéd. A 6 fu közül kettő tiszt

kardbortot visel s a 6-ik fu most vonul be október 1-én szolgálatára. Sok ilyen derék apa és fiuk kellene a hazának.

— **Balaton-Füred eladó.** A bencésrend nagy. káptalanja a mult napokban Pannonhalmán gyűlésezett és ez alkalommal a gazdasági ügyosztály azt határozta, hogy hajlandó Balaton-Füredet eladni, ha jó vevő akad, addig is tetemes hefektetésekkel fejleszti a fürdőhelyet.

— **Új kávéház.** Tréder Elek, az ipartársulati ház bérloje a vendéglő utcazi részét kávéházzá alakítja át. Az új kávéház berendezésére Tréder sok áldozatot hoz s a helyiségek elég kényelemmel és otthonossággal kinálkoznak; a derék vendéglős pedig ügyes, szorgalmas szakember és általános kedveltségnek örvend. Kívánjuk és reméljük is, hogy új vállalatja sikerül.

— **Dvorzsák főhadnagy** a véletlen által nagy hirre kapott, de ép oly szerencsés és hidegvérű, merész léghajós léghajóját Kaposvártól is látták a bécsi felszállás után (mely reggel 8 óraker történt) néhány órával. Szentanuk állítása szerint a léghajó roppant gyorsasággal ment keresztül a láthatáron s egy jócska hordónagyságának látszott; a kosár, vagy a rajta levő Dvorzsák azonban nem volt ki-vehető. Az egész menet, vagy repülés, mely Bécsőt a bosnyák határig mintegy négy száz kilométer utat irt le, nagyon jó légáramlatban ment végbe s átlag óránként 50 kilométert tesz, mely sebesség a m. á. vasúti gyorsvonatok átlagos sebességével egyezik.

— **Apáca-kolostor Tihanyban.** A bencés-rend Tihanyban apáca-kolostori és kisdudóvó intézettel kapcsolatos iskolát fog alapítani.

— **Az orsz. m. színművészeti akadémián** a beírások szeptember hó 4., 5. 6. napjain lesznek, a felvételi vizsgálat pedig 7-én d. u. 3 óraker tartatik. Az orsz. m. kir. színművészeti akadémiába való felvételhez megkívánatnak a) színpadias, csinos alak, b) tiszta kiejtésű csengő hang, c) kifejezett testalkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Anyai műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, amennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvnek alapos ismerete. e) Szülői vagy gyámi megegyezés! Amely jelentkezővel azok nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles írásban tartozik az illető felmutatni. f) A jelentkező növendék csupán a valóságos törvényes családjól néven irathatja be magát. g) Jó magaviseletről szóló erkölcsi-bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvánnyal vagy hatóságilag vagy ismert egyének aláírásával mulhatlanul igazolandó. h) Minden újonnan jelentkező az első osztályba csak próbaidőre vétetik fel, ennek leteltével újabb vizsgálatnak vétetik alá. A felvétel tehát nem végleges, a betelt próbaidő után a tehetségtelen vagy hanyag növendék tehetségtel, szorgalmatlan, haladást nem tanusit, bármely éven időközben is elbocsátható. i) A belépő új növendék 1 frt beiratasi díjat s 6 frt felvételi díjat, valamennyi növendék pedig 1 frt beiratasi díjat, azonkívül 30 frt tandíjat tartozik 2 részletben u. m. szept. 15-én és febr. 1-én fizetni. Minden fölvetett növendék tartozik szülőivel vagy gyámjával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni. Bővebb értesítést az int. igazgatóság (Kerepesi ut 1. sz. III. em.) készsággal. — Az igazgatóság.

— **Használják a badacsonyi turista utat.** A mult héten — írják lapunknak — egy nagy — mintegy hatvan tgból álló — társaság rándult ki Siófokról Badacsonyra. A kirándulók külön hajón, a Helkán, d. e. 11 óra tájban értek a badacsonyi kikötőbe. A társaság a „Hableány” vendéglőbe szállt. Villás reggeli után azonnal a Badacsony hegy tetejére mentek fel. Érdekes látvány volt, a mint a nagy hölgy és férfi társaság tagjai a hatalmas basaltkúp szőlőhegygel borított lejtőjén megszagott csoportokban a kereszt lábához érve, a főszegek kilitáson elcsodálkoztak. A turisták a hegyről visszatérve 4 óraker ugyancsak a „Hableány”-ban sok terítettű társasbédhez ültek, melyen több felkőszöntő mondatotott. Kár, hogy a fürdőidényhez Keszthelyről is nem történnék hasonló kirándulások.

— **Csak élelmesen!** A „Berzsényi D. n y o m d a” a folyó színi évadban azon szerencsében részesült, hogy egy jutalomjáték előleges plakátja nála rendeltetett meg. A szerény kis plakátok azonban sokkal izletesebb és jobban voltak nyomva, mint a Somogyi Károly hivatalos színpaljai; hát persze ezt a konkurrenzia féltékeny szeme nem nézhette el és igyekezett orvosláshoz folyamodni, amely aztán aképen nyilatkozott meg, hogy a szerény kis plakátocskákat a falakról idejekorán és erőszakosan leszakatták. Nem rossz. Hanem a nyilvános és engedélyezett hirdetések a törvény védelme alatt állanak; kérjük tehát a rendőrkaptány urat, hogy az eféle élelmes f i c z k ö k a t figyeltesse meg és a nem monopoliumban tartozó jogokat vegye a rendőség védelmébe.

— **Régészeti ásátás.** Wosinszky Mór, szegzárdbelvárosi esperes-plebános, hirneves régész Kajmád pusztá határában ásátást eszközölt. Az ásátás ered-

ménye meglepő, a mennyiben a szerencsés régész a népvándorlás végső szakából való sirmezőt fedezett fel. Eddig 3 sirt ásátott ki, melyekben a csontvázak kelet-nyugot irányban feküdtek. Az egyik sirban lovas vitéz volt eltemetve, melyben zablát kengyelvasat és lószerszámot talált, melyek merő aranyozott ezüstből valók, igen srép virágmotívumokkal ékítve. Az egész garnitúra ugyanazon virágmotívumokat tünteti fel. Az ásátást folytatni fogja. Ugyancsak szép középkori leletet fedezett fel a Sárközben levő Ete vár körül. A lelet egy kolosszális középkori vízvezeték, mely az elpusztult Ete várba vezette a vizet. Ebben a völgyben talált még egy bronzkori s egy róma épületnek alapfalait is, belyeges téglákkal. T. K.

— **Színházi műsört** nem adhatunk, mert úgy látszik, hogy Somogyi ur nem tudja, hogy a műsört voltaképen először a helyi lapokkal kellene közölni, hogy a közönséget tájékozhatassuk. Ő csak azt tudja, hogy jól esik, ha a kassza tele van, de a közönség iránti előzékenység és figyelem előtte ismeretlen fogalmak, holott Kaposvárra épen nem lehet panasz. Küld ugyan a vidékre nagyobb uraknak nyomtatott műsört, de a rendes normális közönség? „Wass kümmert mich Hekuba?” gondolja a direktor ur.

— **Honti Mari** Somogyi társulatának volt népszínműnekesnője elhagyta a színpadot és dohánytözsédét nyitott Budapestem az Andrassy uton.

— **Szalkay Lajos** kisebb vidéki városok színgazgatója ez idő szerint Csurgón tart előadásokat. A társulat a kisebb vidéki városok igényének megfelelőleg 25—30 tagból áll, kik között egy pár szép tehetségtű fiatal színész is van, a társulatnak saját zenekara van és jó darabokat ad elő azonban a közönség mégsem látogatja a színházat, pedig az érdemes direktor mindent elkövet, hogy a közönségnek élvezetes estéket szeressen.

— **Szigetváron** f. hó 7-én, most is, mint minden évben megfogják tartani a Zrínyi ünnepélyt, mely alkalomból, a megalakult rendezőség már el is küldötte a meghívókat. Az ünnepély lefolyásáról annak idején megfogunk emlékezni.

— **Tüz** volt f. hó 1-én Botkai Antal hodrogi birtokán, és csakis a hetesi tűzoltóságának köszönhető, hogy a tűz lokalizálva lett, és csak 40 kocsi széna égett el.

— **Mennyi hust eszünk.** Legtöbb hust fogyasztanak Európában az a n g o l o k, hol vidéken is az alsóbb osztályban egy ember éven át átlag 60 kilo hust eszik, a városokban pedig 150 kilogrammot. F r a n c z i a országban egy ember átlag 40 kilót, a városokban s főleg Párisban 120 kilogrammot fogyaszt el. N é m e t o r s z á g é s a u s z t r i á b a n a h u s f o g y a s z t á s f e j e n k é n t á t l a g 8 0 k i l o g r a m m. O l a s z o r s z á g l e g k e v e s e b b e t f o g y a s z t, különösen a déli vidéken; ugy hogy átlag egy emberre 15—20 kigr. esik. Legtöbb hust eszik az a m e r i k a i, ahol a fogyasztás még a munkás osztálynál is fejenkint 150 kgrra megy, a nagyobb városokban pedig 250-kig emelkedik; s eszerint egy ember naponta 68 deka hust eszik. Érdekes a l ő h u s f o g y a s z t á s i s, mely a következő számokban állhatat össze: Berlinben az utolsó év 365 napján 6048 darabot; Hamburgban 1732 darabot; Frankfurtban 925 drbot; Boroszóban 3322 drbot; Zürichben 186 drbot; Bécsben 4494 drbot és Párisban 10.891 drbot vágtak le. Egy lónak átlagos sulya 200 kiló, így tehát Páris az ő lóhus fogyasztóinak minden évben 220 kocsirományi lóhúst ad el.

— **Budapesti Hirlap.** Az újságcsinálás egyik főfeladata: a közönség helyes, gyors s pontos értesítése. Még száz éve sincs annak, hogy a magyar sajtó csak a Bécsből kapott legmagasabb engedéllyel vehetett tudomást a külföld eseményeiről, így is csak hetek mulva. Ma huszonnegy óra sem mulhat el, hogy a közönséget ne értesítsük nemcsak hazánk, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről; távirat, telefon, éber levelező a világ mind a négy tájékaról s az ország minden népesebb pontjáról hirt adnak mindarról, ami igényt tarthat a művelt ember érdeklődésére. Tudósításaink e rengetegéből kiválogatni és megrostálni, ügyesen és tetszetősen feldolgozni azt, a mi a közönségre nézve szükséges, hasznos és érdekes: ebben a Budapesti Hirlap fennállása óta eddig utól nem ért példaadással járt elől, mert szerkesztőségünket az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy a közönség semmit sem várhat el annyira újságjától, mint azt, hogy pontosan, megbízhatóan és lelkiismeretesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és közművelődési érdeke, ez a mai zsurnalisztika fejlődési iránya. Ott pedig, nevezetesen azokban a rovatokban, hol magának a Budapesti Hirlap-nak a véleménye, itélete, iránya, karaktere, egyszóval egyénisége nyilatkozik meg, tizennegy évi tüpróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hirlap-tól. Az előfizetési feltételek a következők: egy hónapra 1 frt 20 kr.; negyedévre 3 frt 50 kr.; fél évre 7 frt; egész évre 14 frt. Vidékről legzélszerűbb a postautalványon való előfizetés. Cím: Budapesti Hirlap kiadóhivatala Budapestben, VIII. kerület, Rökk-Szilárd utca 4. sz. és József-körút 5. szám.

S z e r c e n e k k i t g y o n s z i v e s e l o d a s á r o l, m i n t a z e l s o a m ű v é s u l e b e n n ű n k e h o g y o k e l o S z a k á c s

nyosan rosz p e t n e m e s a k o r r i g á l á s o k e z m á r s k ű o t h a t b o t l S z a k á c s u r a m é g c s a k v e l e t n i; v e n e k i n k j o l j a p u b l i k u m i g u r a t. A t ö b j á t s z o t t, m i n a l i g l e h e t n e C s ű

Millöcker sz került színr hatott volna k i t á s a i k ö z e j o b b a n i l l e t m a j d n e m k a r b o l e g y t o t t a t a t n a g y o n s z e u g y e l o d a d á t h a n t P o l g i t t o t t t u l z a m u z j á t s z o t t k u m á v a l, C e l e g e d é s ű n e v é n y e s i t e t t f o l á s i g m e g P é n

„Raphael”- egy szerelm jéhez, Stel Raphael elrelmes Raj és Antonio tékenységét rével megte meghal és A darab g írva, az e nagyon ha szerepet P szivhezszó nagyon erő festőművés előkelő mű tikus lelkü, játsza. Ki ján állanak nélkül han adta, hüem nyét féltő csábítás s Közönség

S z o b a j o s o p e r e a c z i m s z e r t ű n k, h o g y v a n, d e e e l e g g e é l e v e d e l y n e k P á r i s s z e r k i r á l y f i t, M i n d e n é n D e z s e r i n r e g i d o l o g K a l k a s z t O r e s z t e s z e s e l é n k e n m e l y f e j l ő E r r o l o k v r e u s s á l n i e l e g a n s t i z s t á t l a n, v e k e t, e l o p a d t i z s t a

V a n é p s z i m n i m o n d a t u t s z i m m ű v é j o b b j e l e n l e a n y t K e h o g y S o m h a n g u, ű g N a g y o n i m m e g f e l e t t v o l t a t P (J ó z s e f) j z e l e m h ű H é

Színház.

Szerdán másodszor adták Herczeg Ferencnek kitűnő vigjátékát a „Három testőr”-t. Nagyon szívesen hallgattunk volna e darab másodszori előadásáról, ha az nem sokkal rosszabbul folyt le mint az első alkalommal. Megittközve láttuk, hogy a művész urak mily mérhetlen magaslatról néznek le bennünket kopott kulisszáik és szuftáik közül, hogy ők előbb megmondják: érdemes-e játszani? — Szakács ur a szerkesztő szerepében oly botrányosan rossz volt, hogy kin volt végignézni. Szerepét nemcsak hogy nem tudta, de oly abszurdum korrigálásokat rendezett szegény Herczegnek, hogy ez már skandalummá nőtt, midőn egy jelenetében őt-hat botlást is csinált egymásután. Csudáljuk Szakács urat, ki még alig párszor lépett fel, hogy még csak meg se próbálja magát velünk megkedveltetni; vagy tán nem tartja érdemesnek, hogy nekünk jól játszó? Ez nem járja! mert a kaposvári publikum igen örömezt könnyen nélkülözheti Szakács urat. A többi szereplők közül az egyetlen Dezséri játszott, mint rendesen jól és kedvvel, a többiről alig lehetne valamit írni. (nh.)

Csütörtökön Kaposi Józsa jutalmául Millőcker szép zenéjű operettje „Szegény Jonathán” került színre. A kisasszony jobb szerepét választotta volna, mert Molly nem tartozik legjobb alakításai közé. A „Suhancz” vagy „Nebántsvirág” jobban illett volna egyéniségéhez. Csinosan énekelt, majdnem minden jelenését megtapsolták, a zenekarból egy szék csokrot és ajándék tárgyakat nyújtottak át neki. — Harriét-et Juhász Ilona énekelte nagyon szépen. Vandergoldot Sz. Nagy Imre játszta, ugy előadása, mint éneke élvezetet nyújtott. Jonathán Polgár adta, szépen énekelt, élénken játszott, itt-ott tulzással. Quikly Tóbiás impressáriót Follinus játszta derültséget kelteve egészséges komikumával. Catalucci zeneszerzőt Kassay teljes megelégedésünkre. Berényi nehéz szerepét teljesen érvényesítette, nagyon szépen játszott. A szinkör zsufolásig megtelt.

Pénteken augusztus 31-én Várady Antal „Raphael”-je került bemutatásra. A dráma Raphael egy szerelmi viszonyát tárgyalja Madonna-modelljéhez, Stellához, ki egy Stolló nevű pék leánya és Raphael elcsábítja. Antonio, Urbino hercegnője szerelmes Raphaelbe, de a mester csak Stellát szereti és Antonio érzelmeit nem viszonozza. Antonio féltékenységtől gyötörve, Borgia méreggel bevont töréval megsebzti Raphaelt, ki hosszu kínlódás után meghal és Stella fájalmában a Tiberbe öli magát. A darab gyönyörű poétikus nyelvezettel van megírva, az egyes templomi jelenetek, felvonulások nagyon hatásosak. Az előadásra áttérve, a címszerepet Peterdy alakította. Játékából hiányzott a szíveshang, e szerep nem vág egyéniségéhez, nagyon erős vonásokkal ruházta fel a poétikus lelkű festőművészt. Stellát R. Balogh Etel játszta szokott előkelő művészetével. Teljesen érvényre emelte a poétikus lelkű, ábrándozó fiatalleánykát. Barnabót Szakács játszta. Kitérései majdnem a száraz kiáltás nívóján állanak, az átok hangjai minden mélyebb hatás nélkül hangzanak el. Stolló péket Stella apját Rónai adta, hűen ábrázolta a kétségbeesett, leánya érvényét féltő apát. A jelenetben, midőn Raphaelnek csábítási szándékát szemére veti, kifogástalan volt. Közönség kevés.

Sombaton szeptember 1-én Offenbach bájos operettje „Szép Helena” került színre a címszerepben Juhász Ilonával. Ujra meggyőződünk, hogy igen finom, hajlékony, behizelgő éneke van, de e szerepben játéka kissé nehézkes, nem eléggé élénk, holott Helenának csupa tűz és szenvedélynek kellene lennie. Igen jó volt Kállay Lujza Páris szerepében. — Élénken ábrázolta a szerelmes királyfit, kifogástalanul tisztán és szépen énekelt. Minden énekszámát zajosan megtapsolták. Menelaust Dezséri játszta. Ujat alig mondhatunk róla, hiszen régi dolog, hogy a vidék egyik legjobb komikus. Kalkaszt Polgár adta ügyesen, szépen énekelt. Oreszteszt Fodor Ilona játszta. A kisasszony elég élénken mozog a színpadon, csinos hangja is van, mely fejlődhetik, de igen nagy hibája a recsesolás. Erről okvetlenül le kell szoknia, ha a színpadon reüssálni akar; mert a magánéletben ez állítólag elegáns és chikkes dolog, de a színpadról minden tisztátlan, zavaró kiejtés kellemetlen. Népszínműveket, előírt affectált hanghordozást kivéve, a színpad tiszta nyelvtani kiejtést igényel. Telt ház.

Vasárnap f. h. 2-ikán Rátkay László új népszínműve „Arvalányhaj” adatott. Nem sok jót mondhatunk róla, messze mögötte áll előző népszínművének a „Felhő Klári”-nak, de vannak egyes jobb jelenetei és énekszámai. Keve Ruzsa árva leányt Kézdy Juliska játszta, ujabban bebizonyítva, hogy Somogyi benne egy rutinirozott játéku, szép hangju, ügyes erőt nyert. Bán Imrét Kassay játszotta. Nagyon fess huszár volt, úgy játéka, mint éneke megfelelt. Bán Pált Peterdy játszta. Igen ügyesek voltak Polgárné (Julis), Follinus és Balla. Szakács (József) jól alakított, játéka átgondolt, hangja érdelemhű volt.

Hétfőn szeptember 3-án „Dolovai nábob

leánya” Herczegh remek színműve adatott zsufolt ház előtt, a címszerepben Balogh Etellel, ki valódi művelőzetet nyújtott. R. Balogh Etel egy bevégzett művésznő, az érdelem hangjait mindig eltalálja, előadása természetes, fellépése a legrothinizottabb salohnőgyé. Elegánsabb, kedvesebb Jób Vilmát alig képzelünk. Tarján főhadnagyot Szakács adta szárazan, színtelenül, minden elegancia hiányával, holott Tarjánnak az elegáns könnyed fellépésű valóságos ideális huszártisztnek kellene lennie. Szentirmay huszárcapitányt Peterdy játszta, jó alakítást nyújtott, valamint Bognár is Jób Sándor szerepében. Nagyon kedvesen ábrázolta Balla, Bilitzki kadétet. A szerep már magában véve is nagyon jó és Balla teljesen kidomborította. Szentirmay nejét Jankát P. Kovács Mariska játszta a harmadik felvonásbeli nagy jelenetében zajosan megtapsolták. Hozzájárultak az est sikeréhez Szilágyi Berta (Domaházyne) Follinus (Merlin báró) László (Loránt hadnagy.)

Keddén f. hó 4-én Polgár Sándor és P. Kovács Mariska jutalmául színterekerült zsufolt ház előtt Suppé régi kedves operettje „Tíz leány egy férj sem.” A közönség igen jól mulatott a bohó operetten, a betéteken. Az est fénypontját Juhász Ilona éneke képezte, ki egy nagy olasz áriát oly bravúrral, finom árnyékolással, eleganciával énekelte, hogy ily igazi művelőzetben már rég nem részesültünk. Utána valóságos tapsvihar tört ki, megismételte. Polgárné adta elő Gabányi „Szórazott kisasszony” monológiát nagyon kedvesen. — Sikerült volt Kállay Lujza és Fodor Ilona jodlerduettje is.

Második számul Balla adta elő Gabányi „Az öngyilkos” cz. monológiát szép hangsúlyozással. Megtapsolták.

Az estét Suppé „Pajkos diákok” cz. kedves zenéjű operettje zárta be összevágó előadásban. — Dezséri mint uzsorás pompásan játszott. Valóságos pajkos diák volt Kaposi Józsa élénken játszott, szépen énekelte, a Polgárné „Jesz” duettjét megtapsolták és újráztatták, de a kisasszony nem énekelte újra, bár zajosan kívánták. Nézetünk szerint városa jó akaró közönsége, mely jutalomjátéka alkalmával a szinkört teljesen megtöltötte, megérdemelt volna egy kis előzékenységet, udvariasságot, és ha Juhász Ilona nagy áriáját, — mely több fáradságot igényel — ismételte, ugy töle annyival inkább várhatunk volna emnyi előzékenységet. Ily szeszélyt csak egy első rangu primadona engedhet meg magának.

Igen szépen énekelte Kállay Lujza, jól volt disponálva, Juhász Ilona és Kassay kinek szép baritonját már többször kiemeltük, de mimikája nem eléggé élénk.

Holnap csütörtökön Kállay Lujza jutalmául Offenbach hírneves operettje „Orpheus” került színre. Felhívjuk a közönség figyelmét az élvezetesnek kínálkozó előadásra.

Hétfőn, f. hó 10-én Kassay Károly, a társulat jeles baritonistája jutalmául „Tíz urak a zárdában” operette kerül színre. Ajánljuk a jutalmazandót a közönség szíves pártfogásába. Sz-6.

Szerkesztői üzenetek.

— Valaki letott nálunk egy „Bencze Gazsi” című, három felvonásos népszínművet bírálat v'gett, már jó néhány hó előtt. Atoivastuk. Felkérjük a szerzőt, szíveskedjék tőlünk kézirátát visszavenni; mert tovább nem őriztük s nem vállalunk felelősséget, ha véletlenül a papirkosárba kerül. Nyocz nap alatt tessék intézkedni.

— G. F. A. „Mesalliance” átvétele iránt tessék intézkedni. Lapba igen hosszúra nyuló dolog és alakjánál fogva nem alkalmas. Talán önállóan ki lehetne adni; de akkor mint színművet kellene alaposan megbírálatni, hogy mint ilyen valódi belbecse van-e és fenntartható-e a színpadon? Mert ott kell éle't nyornie és nem csupán nyomtatásban, a hol talán igen okan meg sem érik. Ez a mi nézetünk; most épen van Kaposvárott egy alkalmas színtársulat, talán sikerül velük megértetni a dologt és próbat tenni a sikerre nézve. Van ezek között genry, barát, amorosa, naiva és hőszerelem stb. stb. Hátha kedvük lesz az „ujdonság”-hoz?

3776 szám,

okt 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tabi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a somogy megyei takarékpénztár végrehajthatónak Felde Henrich és társa végrehajtást szenved elleni 700 frt, 300 frt, 800 frt, 380 frt 81 frt 34 kr. 650 frt tőkekövetelés és jár. iránti v'jhajtási ügyében a tabi kir. jbiróság területén lévő Köttse község határában fekvő Felde Henrik és Felde Ádámnak a köttsei 545 stjkvben foglalt 782 hrsz. nemesi birtokára 262 frtban — mégis Felde Henrichnek a köttsei 615 stjkvben foglalt I 5 — 8. sorsz. 2/4 kültekére 613 frtban mégis Felde Ádámnak a köttsei 698 stjkvben foglalt I 1—4 sorsz. 2/4 kültekére 621 frtban ezennel megállapított kiáltási árban, elrendeltetik, es hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894 évi szeptember hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor Köttse községi házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 % -át vagyis 26 frt 20 kr. 61 frt 30 kr. illetve 62 frt 10 kr., kézpénzben, vagy az 1881. 60. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én. 3333. sz. n. kelt igazságügy. ministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiáltított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Tabon 1893 december 13-án a kir. jbiróság mint tkvi, hatóság Vajda kir. jbiró.

HIRDETMEYNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a somogyvármegyei lótenyésztés emelésére, a nagyméltósági földművelésügyi m. kir. miniszterium által engedélyezett

LÓTENYÉSZTÉSI JUTALOMDIJOSZTÁS

f. évi szeptember hó 22-én d. e. 9 órakor

Kaposvárott a honvédtéren fog megtartatni.

E célra a nagyméltósági földművelésügyi m. kir. miniszterium részéről 250 ezüst forint bocsájtattott rendelkezésre.

Ezen díjak következőkép fognak kiosztatni:

I. Tenyészkancczák.

Sikerült szopócsikóval bemutatott anyakancczák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak, jó tenyészkancczák kellékével birnak.

1. díj 30 ezüst forint, 2. díj 25 ezüst forint, 4. díj 20 ezüst forint, 4. díj 15 ezüst forint, 5. díj 10 ezüst forint.

II. Hároméves kancczacsikók.

Hároméves kancczacsikók számára, melyek kitűnő tenyészképeséget ígérnek:

1. díj 50, 2. díj 30, 3. díj 20, 4. díj 15 ezüst forint.

III. Egyéb, minden tekintetben kitűnő mén és kancczacsikók számára.

1-ső díj 20, 2-ik díj 10, 3-ik díj 5 ezüst forint.

Pályázhat minden somogy megyei tenyésztő, ha községelöljárói bizonyítvánnyal igazolhatja azt, hogy a szopós csikóval bemutatott anya-kancca már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig hogy a kiállított 3 éves kancca csikó egy az ellés idejében birtokában volt anyától származik és általa neveltetett.

A pályázatot csak az angol telivér csikók vannak kizárva és a pénzbeli díjakra csupán földmives tenyésztők pályázhatnak, más tenyésztők bemutatott kitűnő lovai után, csak díszoklevelet nyerhetnek.

A mult évben díjazott ló ugyanazon, vagy alacsonyabb fokú díjat nem nyerhet.

A bemutatott lovak meghíralása valamint az odaitelt díjak kiosztása is, egy evégre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni.

Hogy a díjosztó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén Kaposvárott, a helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

Inkey Antal,

a vármegyei lótenyésztési bizottság elnöke.

Maár Gyula,

alispán

Szobafestő
épület-
és butormázoló
intézet.

KBAUSZ BENŐ
KAPOSVÁROTT

Füredi-utca 9-ik szám.

Czimiró
lackirozó
és tapettirozó
intézet.

Elfogad s a legszolidabban, gyorsan és jutányosan elkészít mindennemű,
a szobafestés, butor-, épület-mázolás
czimtáblairás

ugy a fényezés (lackirozás) és **tapettirozási** szakba vágó munkát.
Pontos, gyors, tartós és olcsó kiszolgálásért kezességet vállal; nagyobb munkákat részfizetések mellett is elfogad.

Ez üzlet Kaposvárott már több év óta fenáll, eddig is a közönség bizalmára érdemesítette magát, fő törekvése lesz, ezt továbbra is kiérdemelni.

ELADÓ HÁZ.

Kaposvárott, a Tallián Gyula utczában, 1893. évben épült ház eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt

Szecsődy József
tulajdonos.
(Zrinyi utca.)

1-3.

KOHN IGNÁCZ KÁRPITOS ÉS DISZITŐ

— Kaposvár, főutca 31. szám. —

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint több év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

— kárpitos üzletemet —

f. é. ápril hó 24-től fogva **főutca 31. sz. a. levő (előbb Vucskics-féle)** házba helyeztem át.

Üzletemben mindennemű, a **kárpitos** és **diszitő** szakba vágó munkák s megrendelések úgy helyben, mint vidékre elfogadtatnak s a legmegbízhatóbban, **kiváló jó izléssel s a modern kor igényeinek megfelelően** készítetek el.

A n. é. közönség szives támogatásáért esedezve mély tisztelettel

KOHN IGNÁCZ
kárpitos.

ELSŐ KAPOSVÁRI
ZONGORA,
HEGEDÜ,
CZIMBALOM,
POLYPHON-ZENÉLŐ STB.
FINOMABB HANGSZER
RAKTÁR.

IFJ. WIMMER JÁNOS

hangszer technikus.

Kaposvár Korona utca 5. sz. a.

(Hittaler-féle házban)

megnyitott hangszer raktárát alólirott a m. t. vevők figyelmébe ajánlja.

A leghíresebb bel- és külföldi gyárakból való hangszereket gyári áron s öt évi jótállás mellett elad. Készleten nem levő zongoráknak stb. hangszereknek eredeti gyári áron megszerzését bármely gyárból közvetíti.

Régi zongorákat ujjakkal becserél, avagy azok alapos kijavítására vállalkozik. Zongorák jutányos áron kölesön kiadatnak.

— Zongorák hangolását —

úgy helyben, mint vidéken azonnal pontosan teljesíti.

A külföldi nevezetesebb gyárakban töltött több évi alkalmazás és szerzett technikai ismerete ezen üzletében szakavatottságát biztosítja, miért a n. é. közönség szives pártfogását kéri

IFJ. WIMMER JÁNOS.